

In de Nieuwsbrief Arbeidsveiligheid Kluwer, nr. 6, week 11, p6, Roken op het Werk (KB 19-1-2005), zegt de auteur over de plaatsen die door art. 2, 2° van een rookverbod krachtens het KB worden uitgesloten:

"Rode draad is dat het telkens gaat om plaatsen waar "bewoners" en "werknemers" samen tijd doorbrengen in dezelfde ruimte. Voor de ene groep wordt die ruimte beschouwd als woonruimte, voor de andere als werkruimte".

Bij navraag blijkt dat de auteur dat niet heeft bedoeld als een omschrijving van het toepassingsgebied. Hij verduidelijkt dat het in de bedoelde 'private uitgesloten plaatsen' telkens gaat om ruimtes waar twee groepen met elkaar samen moeten leven of tijd doorbrengen, volgens de regels die in die ruimte bepaald zijn (wat ook een rookverbod kan zijn). Dat noemt hij ook de motivatie van die uitsluiting. Hij heeft dus niet bedoeld of geschreven dat "alle" plaatsen waar bewoners en werknemers samen tijd doorbrengen, automatisch uitgesloten zijn.

Inderdaad, met de omschrijving «plaatsen waar bewoners en werknemers samen tijd doorbrengen» zou uiteindelijk de hele instelling kunnen vrijgesteld zijn van het KB en dat is zeker niet de bedoeling. Laat ons dat, om verwarring te vermijden, wat dieper onderzoeken.

Het KB zegt dat het besluit niet van toepassing is op: «de als private vertrekken te beschouwen gesloten plaatsen van alle instellingen (...), waar de bewoners en niet-bewoners mogen roken onder de voorwaarden die er voor hen zijn vastgelegd».

De definitie van 'privaat' (of privé) verschilt volgens het onderwerp. Privé kan staan tegenover publiek, collectief, toegankelijk, openbaar, enz. De aflijning verschilt telkens naargelang de context. Eenzelfde plaats kan openbaar zijn voor één zaak en tegelijkertijd privé voor iets anders (roken in publieke plaatsen, openbare dronkenschap, openbare zedenschennis, actiedomein van privé-bewaking, toelating om te filmen, enz.).

In de Nederlandstalige versie van het KB staat: private 'vertrekken'. Die woordkeuze voegt er de connotatie aan toe van woning en niet van werkplaatsen.

Toegepast op de in het KB bedoelde instellingen, staan private vertrekken tegenover collectieve vertrekken en andere collectieve ruimten, technische ruimten, werkplaatsen, inkomhal, enz. Een collectieve eetruimte, een vergaderruimte, een leslokaal, een werkplaats, een behandelingsruimte, een open ontvangstruimte, een gang en dergelijke, zijn niet te beschouwen als private (en gesloten) vertrekken.

In collectieve ruimten doet men niet alsof men thuis is. Men volgt er een vestimentaire en sociale code en verricht er geen intieme of aanstootgevende handelingen.

In private gesloten vertrekken daarentegen is de bewoner 'thuis' en moeten anderen aankloppen of toestemming vragen om binnen te komen. Zo een private ruimte veronderstelt een zekere zelfstandigheid of autonomie.

De hoger genoemde collectieve ruimten en werkplaatsen, waar niemand zich 'thuis' kan noemen, vallen dus zonder twijfel onder de toepassing van het KB en moeten volledig rookvrij zijn.

Private gesloten vertrekken 'kunnen' vrijgesteld worden, maar dat gebeurt niet automatisch. Het bestuur van de instelling moet er eerst expliciet het roken toestaan onder bepaalde 'vastgelegde' voorwaarden. Die voorwaarden zullen onder meer betrekking hebben op brandveiligheid en hygiëne of andere preventiemaatregelen waarvoor de instelling moet instaan, niet alleen in de collectieve, maar ook in de private ruimten.

In bepaalde instellingen zal het niet nodig zijn voorwaarden op te stellen of de brandveiligheid en de hygiëne in te roepen om het roken te verbieden. De bewoners kunnen immers zodanig gelogeerd zijn (meerpersoonskamers) of zodanig onder permanent toezicht of controle van het personeel vallen, dat er voor die bewoners gewoonweg geen ruimten bestaan die als private vertrekken te beschouwen zijn. In dat geval is het KB en het bijhorende rookverbod van toepassing.

De vrijstelling van het rookverbod in instellingen is dus zeker beperkt te interpreteren.